

ZPRÁVY

Za prof. Ing. Petrom Kovácsom, DrSc. – in memoriam

(*27. 1. 1931 Bratislava – †1. 4. 2022 Bratislava)

Pripadla mi smutná a bolestná úloha, informovať Vás, že 1. apríla 2022 v Bratislave vo veku 91 rokov zomrel dlhoročný vysokoškolsky učiteľ Farmaceutickej fakulty Univerzity Komenského (FaF UK), biochemik, prof. Ing. Peter Kovács, DrSc., dekan FaF UK v rokoch 1990–1993.

Zosnulý kolega sa narodil 27. januára 1931 v Bratislave Vyštudoval odbor organická technológia-liečivá, na ChTF SVŠT v roku 1953. V tom istom roku sa stal asistentom Katedry chémie FaF UK, na ktorej bol v roku 1954 poverený prednášaním biochémie pre farmaceutov. V roku 1960, keď sa založila Katedra biochémie a mikrobiológie FaF UK (dnešná Katedra bunkovej a molekulárnej biológie liečiv), sa stal jedným z jej spoluzakladateľov. Na tomto pracovisku sa postupne stal odborným asistentom, kandidátom vied (1961), docentom (1965), doktorom vied (1978) a profesorom (1981) vo vednom odbore biochémie. V rokoch 1979–1995 bol aj vedúcim tejto katedry.

Keď bol založený Biochemický ústav UK, stal sa v roku 1968 vedúcim oddelenia metabolizmu arómátov a neskôr v rokoch 1972–1987 bol aj riaditeľom tohto ústavu.

Po nežnej revolúcii sa stal prvým demokraticky zvolaným dekanom FaF UK. V tejto funkcii sa v rokoch 1990–1993 zásadnou mierou pričínal k procesu zavedenia demokratických princípov a pomerov a k prestavbe FaF UK na dnešnú úroveň.

V roku 2000 sa stal zahraničným členom zboru Maďarskej akadémie vied v Budapešti.

Po odchode do dôchodku sa v roku 2003 sa stal prvým učiteľom FaF UK, ktorému bola udelená hodnosť emeritný profesor Univerzity Komenského.

Vo výchovno-vzdelávacej činnosti pôsobil ako prednášajúci biochémie, v ktorej spájal biochémiu s fyziologickými a patofyziologickými aspektami na molekulárnej úrovni, čím prispel významnou mierou k pochopeniu a definovaniu mechanizmu účinku liečiv.

Vo vedecko-výskumnej činnosti sa profiloval štúdiom účinku salicylátov na ľudský organizmus so zameraním na metabolizmus lipidov, biosyntézy farmaceuticky významných sekundárnych metabolitov a ich vzťahu k primárnym metabolitom, najmä v skupine opiových alkaloidov. Tieto práce boli základom vzniku vedeckej školy rastlinnej biochémie najmä v jej časti enzýmoló-

gie a biosyntézy sekundárnych metabolitov. Táto vedecká škola dosiahla v tejto oblasti niekoľko svetových priorít a stala sa celosvetovo známa.

Ako hosťujúci profesor pôsobil na univerzitách v Karlsruhe, v Halle, v Budapešti alebo v Szegede a prednášal na kongresoch vo Viedni, Stockholme, New Yorku, Moskve, Petrohrade, Berlíne, Lipsku, Ríme, Grazi alebo Frankfurte nad Mohanom v NSR.

V roku 1972 sa stal členom a funkcionárom Československej biochemickej spoločnosti a člen národného komitétu pre biochémiu a molekulovú biochémiu a neskôr nás zastupoval aj v International Union of Biochemistry and Molecular Biology

(IUBMB), vrcholnej medzinárodnej inštitúcii pre tieto vedné odbory. Okrem toho bol aktívnym členom Slovenskej chemickej spoločnosti pri SAV a Slovenskej farmaceutickej spoločnosti.

Bol spoluautor dvoch vynikajúcich vysokoškolských učebníc: *Učebnice biochémie pro farmaceuty* (Jindra A., Šípal Z., Kovács P. Praha: SZN 1966) a *Biochémiá, molekulárrobiologické a farmaceutické aspekty* (Jindra A., Kovács P., Pšenák M., Šípal Z. Martin: Osveta 1985), autor alebo spoluautor cez 150 pôvodných vedeckých experimentálnych prác.

Počas svojho pôsobenia na FaF UK bol školiteľom 12 ašpirantov (doktorandov) a pod jeho vedením sa habilitovali tri docenti a inauguroval sa jeden profesor.

Jeho úspešná výchovno-vzdelávacia, vedecko-výskumná a organizátorská práca bola ocenená udelením titulu a diplomu „Čestný člen Slovenskej farmaceutickej spoločnosti“, „Čestný člen Maďarskej farmaceutickej spoločnosti“, bola mu udelená Zlatá, strieborná a bronzová medaila UK a FaF UK, Weberova cena, Medaila PhMr. Vladimíra Jána Žuffu SFS a Kopernikova medaila Krakovskej univerzity.

Pri jeho hodnotení sa história farmácie zhodla na tom, že bol vysokoškolským učiteľom v osobe, ktorej sa vytvorila symbióza medzi výchovno-vzdelávacou, vedecko-výskumnou a organizátorskou činnosťou.

Posledná rozlúčka so zosnulým sa uskutočnila 7. apríla 2022 v Krematóriu v Bratislave.

Češť jeho skvelej pamiatke.

Dr. h. c. prof. RNDr. Jozef Čižmárik, PhD.